

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
Навчально-науковий інститут публічного управління і післядипломної освіти

Кафедра публічної служби й управління навчальними закладами

Євген ІВАНОВ

«Психологічні аспекти публічного управління»

Методичні рекомендації з підготовки до практичних робіт і виконання контрольної роботи.

для освітнього рівня: другий (магістерський) рівень вищої освіти;

галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право;

спеціальність : D4 Публічне управління та адміністрування;

освітня програма (освітні програми): «Територіальне управління та місцеве самоврядування»

Полтава – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

Іванов Є.В.

«Психологічні аспекти публічного управління»

*Методичні рекомендації з підготовки до практичних робіт і виконання
контрольно-самостійної роботи.*

*Рекомендовано до друку навчально-методичною радою
Луганського національного університету імені Тараса
Шевченка (протоколом № 2 від 26.09.2025 року)*

Полтава

2025

УДК 35:159.9

Укладач:

Іванов Євген Вікторович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри публічної служби й управління навчальними закладами ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Рецензенти:

Дегтяря А. О. – заслужений діяч науки і техніки України, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та підприємництва Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Заблоцький В.В. – заслужений працівник освіти України, директор Навчально-наукового інституту публічного управління і післядипломної освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», професор, доктор наук з державного управління (м. Полтава)

Іванов Є.В. Психологічні аспекти публічного управління: методичні рекомендації з підготовки до практичних робіт і виконання контрольної-самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності: D4 Публічне управління та адміністрування / уклад. Іванов Є.В.; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», Полтава: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2025. 26 с.

Методичні рекомендації з підготовки до практичних робіт і виконання контрольної-самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності: D4 Публічне управління та адміністрування з освітнього компонента «Психологічні аспекти публічного управління» містять приклади змісту завдань для практичних занять і контрольної-самостійної роботи, питання для самоконтролю й обговорення на заняттях, рекомендовані джерела інформації.

УДК 35:159.9

*Рекомендовано до друку навчально-методичною радою
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протоколом № 2 від 29 вересня 2025 року)*

© Іванов Є.В., 2025
© Полтава : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2025

Зміст

Вступ	5
Система оцінювання навчальної діяльності	6
Практична робота № 1	7
Практична робота № 2	12
Практична робота № 3	16
Контрольно-самостійна робота	19
Використані і рекомендовані джерела	24

Вступ

Сучасні трансформаційні процеси в державному управлінні та місцевому самоврядуванні вимагають від майбутніх фахівців у сфері публічного управління не лише високого рівня професійної компетентності, а й розвинених психологічних навичок. Ефективна взаємодія з громадянами, колегами, представниками різних соціальних груп передбачає вміння аналізувати поведінку, управляти власними емоціями, долати стресові ситуації, забезпечувати результативну комунікацію й приймати зважені управлінські рішення.

Освітній компонент «Психологічні аспекти публічного управління» покликаний сформувати у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти системне уявлення про психологічні чинники управлінської діяльності, розвинути компетентності, що забезпечують гармонійне поєднання професійних знань і практичних умінь із соціально-психологічною культурою управлінця.

Методичні рекомендації містять завдання для підготовки до практичних занять, приклади проблемних ситуацій, орієнтовні питання для самоконтролю, а також вимоги до виконання контрольної роботи. Використання запропонованих матеріалів сприятиме активізації самостійної пізнавальної діяльності студентів, поглибленню знань з психології управління і формуванню навичок практичного застосування отриманих знань у сфері публічного управління.

Система оцінювання навчальної діяльності					
Змістовний модуль 1					
Практична робота №1	Практична робота № 2	Практична робота № 3	КСР	КМР	всього
15 б.	15б .	15 б.	15 б.	40 б.	100 б.
Шкала оцінювання: національна та ECTS					
Національна шкала	Відсоток	Шкала ECTS			
відмінно	90 – 100%	A – відмінно – відмінне виконання роботи з незначною кількістю помилок			
добре	83 – 89%	B – дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками			
добре	75 – 82%	C – добре – загалом правильна робота з кількома грубими помилками			
задовільно	67 – 74%	D задовільно – посередньо, зі значною кількістю недоліків			
задовільно	60 – 66%	E достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії оцінки			
незадовільно	21 – 59%	FX незадовільно – для одержання кредиту потрібне деяке доопрацювання			
незадовільно	0 – 20%	F незадовільно – здобувач вищої освіти має відвідати факультативні заняття для повторного опрацювання й подальшого оцінювання освітнього компонента			

Практична робота № 1

Тема: *аналіз психологічного портрета особистості службовця: структура, типи, стилі спілкування.*

Мета роботи: *сформувати у здобувачів освіти розуміння структури психологічного портрета державного службовця, навчитись визначати типи особистості і стилі спілкування, розвинути навички аналізу поведінки та комунікативних стратегій у професійному середовищі публічного управління.*

Очікувані результати практичної роботи.

Після заняття студенти повинні:

- знати структуру та основні елементи психологічного портрета державного службовця;
- розуміти різні типи особистості і стилі спілкування в управлінні;
- уміти визначати тип особистості й стиль комунікації;
- уміти аналізувати власні психологічні риси та адаптувати стиль спілкування до ситуації;
- володіти базовими навичками психологічного аналізу персоналу в системі публічного управління.

Форма проведення: практичне заняття (з елементами групової роботи, кейсів, рольових вправ).

Методи та засоби навчання: обговорення, аналіз ситуацій (кейс-метод), самооцінювання (тестування MBTI, Айзенка, EQ-тест), групова дискусія, мультимедійна презентація.

Практичні завдання

1. *Аналітичне (індивідуальне)*: скласти психологічний портрет державного службовця (2–3 сторінки).
2. *Групове*: проаналізувати психологічні портрети відомих публічних діячів.
3. *Самодіагностика*: пройти тест MBTI / Айзенка / EQ та зробити висновки.
4. *Рольова вправа*: розіграти управлінську ситуацію та визначити стиль спілкування.

1. Практичні завдання:

Завдання 1. Аналітичне (індивідуальне):

Скласти психологічний портрет реального або уявного державного службовця (2–3 сторінки).

Розкрити: структуру особистості, тип, стиль спілкування, вплив рис на ефективність роботи.

Завдання 2. Групове:

Проаналізувати психологічні портрети відомих публічних діячів (за вибором групи).

Результат – таблиця порівняння типів і стилів комунікації + короткий виступ.

Завдання 3. Самодіагностика:

Пройти тест (MBTI / Айзенка / емоційного інтелекту), описати свій тип і зробити висновок: як ці риси можуть вплинути на вашу ефективність у публічному управлінні.

Тест MBTI – психологічне опитування, яке визначає тип особистості за методикою Майєрс–Брігґс (Myers–Briggs Type Indicator, MBTI). Цей тест базується на ідеях Карла Густава Юнга про типи мислення, відчуттів, інтуїції та сприйняття світу.

Що визначає тест MBTI?

МВТІ класифікує людей за 4 парами протилежних характеристик, тобто 8 базових рис:

Пара	Характеристика
E – Extraversion / I – Introversion	«E» – Екстраверти черпають енергію у спілкуванні, інтроверти, «I» – у самотності, роздумах.
S – Sensing / N – Intuition	«S» – сприймають світ через факти та досвід, «N» – через ідеї, інтуїцію, можливості.
T – Thinking / F – Feeling	«T» – приймають рішення логічно, «F» – зважаючи на емоції, цінності, гармонію.
J – Judging / P – Perceiving	«J» – люблять порядок і планування, «P» – гнучкість, відкритість до змін.

У результаті ви отримуєте один із 16 типів особистості, наприклад:
ESTJ – організований, відповідальний керівник;
INFP – чутливий, ідейний, спрямований на допомогу;
ENTP – творчий стратег, ініціатор змін;
ISFJ – турботливий, відповідальний, практичний;
INFJ – натхненний лідер із сильною емпатією.

Як проходять тест?

Зазвичай це опитувальник з 60–90 питань (іноді коротші версії).

Обираєте, яка з двох тверджень вам більше підходить.

Результат дає ваш тип особистості (*наприклад, ENFJ чи ISTP*) і короткий опис: сильні сторони, стиль спілкування, підходи до роботи тощо.

Можна пройти безкоштовно українською / англійською:

<https://www.16personalities.com/uk> (адаптована українською версія МВТІ)

<https://www.truity.com/test/type-finder-personality-test> (англомовна професійна версія)

<https://www.personalitymax.com/> (безкоштовна англомовна з графічним профілем)

Завдання 4. Рольова вправа:

У парах розіграти управлінську ситуацію («керівник–підлеглий», «службовець–громадянин»).

Після виконання група визначає стиль спілкування та його ефективність.

Контрольні питання

1. Що розуміють під поняттям «психологічний портрет особистості службовця»?
2. Які основні структурні компоненти психологічного портрета особистості?
3. Які індивідуально-психологічні властивості мають найбільше значення для ефективної діяльності державного службовця?
4. Які типи особистості найчастіше зустрічаються серед представників публічного управління?
5. Як темперамент впливає на стиль професійного спілкування службовця?
6. У чому полягає різниця між авторитарним, демократичним і ліберальним стилями спілкування?
7. Як особистісні якості керівника впливають на психологічний клімат у колективі?
8. Які методи можна використати для діагностики психологічного портрета службовця?
9. Як стиль спілкування пов'язаний із рівнем емоційного інтелекту державного службовця?
10. Які риси варто розвивати сучасному управлінцю для формування позитивного психологічного іміджу?
11. Як впливає стресостійкість і саморегуляція на професійну ефективність працівника публічної сфери?
12. У чому проявляється етика спілкування в публічному управлінні?
13. Яку роль відіграє емпатія в роботі з громадянами та колегами?

14. Як сформований психологічний портрет допомагає у відборі та розвитку персоналу?
15. Які помилки найчастіше допускають керівники під час оцінювання особистісних якостей підлеглих?

Рекомендована література

1. Кісіль З. Р., Швець Д. В. *Психологія управління: навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях*. Одеса : Видавництво ОДУВС, 2023. 208 с. dspace.lvduvs.edu.ua
2. Максименко С.Д. *Загальна психологія: Підручник*. Київ: Центр учбової літератури, 2021.
3. Ягоднікова В. В. та ін. *Психологія управління: навчальний посібник*. Одеса : Букаєв, 2022. 141 с. dspace.oano.od.ua
4. Larsen R., Buss D. *Personality Psychology: Domains of Knowledge About Human Nature* (8-е видання). McGraw Hill, 2024. mheducation.com
5. *The Cambridge Handbook of Personality Psychology* (2-е видання) Cambridge University Press, 2020 (онлайн версія). [Cambridge University Press & Assessment](https://www.cambridge.org/9781108839827)
6. Saenz A. L. *The EQ Intervention: Shaping a Self-Aware Generation Through Social and Emotional Learning*. 2021. socialpsychology.org
7. *The Psychology of Leadership: Timeless Principles to Shape a More Effective Leader* — видавництво, 2022/2023 (новіші видання) [amazon.com](https://www.amazon.com)

Практична робота № 2

Тема: *лідерство, імідж та соціально-психологічний клімат в управлінському колективі.*

Мета роботи: *ознайомити студентів із психологічними аспектами*

лідерства та іміджу керівника, з'ясувати вплив стилю керівництва на соціально-психологічний клімат у колективі органів публічного управління. Сформувані практичні навички аналізу управлінських ситуацій, самооцінки лідерських якостей і вміння визначати чинники формування позитивного іміджу керівника.

Очікувані результати практичної роботи. Після заняття студенти повинні:

- розуміти основні теорії та моделі лідерства в контексті публічного управління;
- уміти визначати стиль лідерства в управлінському колективі;
- оцінювати психологічний клімат у колективі;
- аргументовано пропонувати шляхи поліпшення командної взаємодії;
- усвідомлювати значення професійного іміджу керівника.

Теоретичні питання для підготовки

1. Психологічні теорії лідерства (рисових, поведінкових, ситуаційних).
2. Основні стилі керівництва та їхній вплив на ефективність управління.
3. Комунікативна компетентність лідера.
4. Структура та чинники формування іміджу керівника.
5. Поняття соціально-психологічного клімату колективу, його показники.
6. Роль емоційного інтелекту у формуванні сприятливого клімату.

Хід виконання практичної роботи.

Завдання 1. Самодіагностика лідерських якостей.

Пройдіть один із тестів (наприклад, «Визначення стилю лідерства» К. Левіна або «Оцінка рівня лідерських схильностей»).

Проаналізуйте результати:

- Який тип лідерства переважає у вас?
- Як він може проявлятися у вашій управлінській діяльності?

Завдання 2. Аналіз управлінської ситуації

Прочитайте кейс:

У відділі міської ради виникли конфлікти між співробітниками через нерівномірний розподіл обов'язків. Керівник прагне підтримувати дружні стосунки, але уникає жорстких рішень. Атмосфера стала напруженою, знизилась продуктивність праці.

Питання для аналізу:

1. Який стиль лідерства демонструє керівник?
2. Як це вплинуло на соціально-психологічний клімат у колективі?
3. Які дії варто здійснити для покращення ситуації?

Завдання 3. Формування позитивного іміджу керівника

Складіть короткий план *формування особистого іміджу управлінця* (5–7 пунктів).

Наприклад: зовнішній вигляд, культура мовлення, поведінка у стресових ситуаціях, репутація, комунікація з підлеглими тощо.

Індивідуальне завдання (на вибір)

1. Проведіть міні-опитування (3–5 колег чи однокласників): «Які риси ви цінуєте в керівнику?». Зробіть висновки.
2. Розробіть рекомендації щодо покращення соціально-психологічного клімату у власній команді / колективі.

3. Підготуйте коротку презентацію (до 5 слайдів) «Лідер нового покоління у публічному управлінні».

Форма звітності

Письмовий звіт (2–3 сторінки) або мультимедійна презентація.

Структура звіту:

1. Назва теми, мета, завдання.
2. Короткі теоретичні положення.
3. Результати виконання практичних завдань.
4. Висновки (оцінка власних лідерських якостей, визначення сильних сторін і напрямів розвитку).

Контрольні питання:

1. Як визначається поняття «лідерство» в системі публічного управління?
2. Чим відрізняється формальний керівник від неформального лідера в колективі?
3. Які основні типи лідерства виокремлюють у психології управління?
4. Які риси особистості сприяють формуванню ефективного лідера в управлінській діяльності?
5. Як стиль керівництва впливає на соціально-психологічний клімат у колективі?
6. У чому полягає зв'язок між лідерським стилем і мотивацією підлеглих?
7. Що розуміють під поняттям «професійний імідж керівника»?
8. Які складові формують позитивний імідж публічного службовця?
9. Яким чином імідж керівника впливає на довіру та ефективність комунікацій у колективі?
10. Які методи можна застосувати для діагностики соціально-психологічного клімату в управлінській команді?
11. Які чинники сприяють формуванню сприятливого психологічного клімату?

12. Які основні ознаки негативного соціально-психологічного клімату?
13. Як емоційний інтелект впливає на ефективність лідера у публічному управлінні?
14. Які психологічні механізми впливу лідера на колектив можна виділити?
15. Як керівнику запобігати внутрішнім конфліктам у колективі та підтримувати доброзичливу атмосферу?
16. Яку роль відіграє самопрезентація в управлінській діяльності?
17. Як етика спілкування впливає на імідж лідера публічного управління?
18. У чому проявляється відповідальність лідера за психологічний стан колективу?

Рекомендована література

1. Жильцова О., Станчишин В. *Soft skills: Бути собою. Управлінські практики та психологія м'яких навичок* / О. Жильцова, В. Станчишин. Київ: Віхола, 2025. 224 с.
2. Koshelenko K. *Management in Times of War: Leadership Examples from Ukraine's Government and Private Sector* / К. Koshelenko. Київ: Ultimate Beneficiary Publishing, 2024. 311 с.
3. Ходаківський Є., Богоявленська Ю., Грабар Т. *Психологія управління* / Є. Ходаківський, Ю. Богоявленська, Т. Грабар. — 6-те вид., перероблене та доповнене. Київ: Центр навчальної літератури, 2023. 492 с.
4. Овакімян, Л. *Професійний імідж керівника: особливості створення засобами дизайну костюма* / Л. Овакімян. 2025. 147 с.
5. Воронько-Невіднича, Т. В., Баган, Н. В., Шевченко, Т. О. *Вплив професійного іміджу керівника на розвиток організаційної культури підприємства* / Т. В. Воронько-Невіднича, Н. В. Баган, Т. О. Шевченко // *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2023. — № 27. — С. 57–60.

Практична робота № 3

Тема: *«Моделювання поведінки керівника в конфліктних ситуаціях. Робота з «важкими» клієнтами»*

Мета роботи: *дослідити моделі поведінки керівника під час конфліктів у системі публічного управління; відпрацювати навички ефективної взаємодії з «важкими» клієнтами.*

Очікувані результати практичної роботи:

- уміння аналізувати поведінку в конфлікті;
- здатність добирати оптимальні стратегії взаємодії;
- сформовані комунікативні та емоційно-регулятивні навички керівника.

Теоретичні положення:

- психологічна природа конфліктів у публічному управлінні.
- типи поведінки керівників у конфліктних ситуаціях (конкуренція, співпраця, компроміс, уникнення, пристосування).
  - стратегії спілкування з агресивними, емоційними або маніпулятивними клієнтами.
  - емоційна саморегуляція керівника.

Завдання для виконання:

1. Проаналізувати одну типову конфліктну ситуацію в органі публічної влади.
2. Змоделювати поведінку керівника відповідно до обраної стратегії управління конфліктом.

3. Розробити алгоритм дій керівника під час роботи з «важким» клієнтом (на прикладі конкретного випадку).
4. Визначити психологічні ризики та шляхи їх подолання.

Контрольні питання

1. Що таке конфлікт у контексті публічного управління?
2. Які основні причини виникнення конфліктів у діяльності керівника публічної установи?
3. Які етапи розвитку конфлікту виділяють у психології управління?
4. Які типи конфліктів (за учасниками, змістом, тривалістю) найчастіше зустрічаються в управлінській практиці?
5. Які стратегії поведінки в конфлікті (за Томасом — Кілманом) може використовувати керівник?
6. У яких ситуаціях доцільно застосовувати компроміс, а коли — співпрацю чи уникнення?
7. Які психологічні якості керівника допомагають ефективно вирішувати конфлікти?
8. Що означає моделювання поведінки керівника у конфліктній ситуації?
9. Які помилки у спілкуванні можуть поглиблювати конфлікт між керівником і підлеглими або клієнтами?
10. Хто належить до категорії «важких» клієнтів у публічному управлінні?
11. Які основні типи «важких» клієнтів (агресивний, маніпулятор, байдужий, скаржник тощо)?
12. Які психологічні прийоми доцільно використовувати при роботі з «важкими» клієнтами?
13. Як емоційна саморегуляція допомагає керівнику підтримувати конструктивний тон у складних ситуаціях?
14. Які техніки активного слухання варто застосовувати під час спілкування з конфліктними особами?

15. Як керівнику формувати атмосферу довіри після конфлікту?
16. У чому полягає роль емпатії в управлінні конфліктами?
17. Які організаційні умови знижують ймовірність виникнення конфліктів у колективі?
18. Як можна оцінити ефективність поведінки керівника у вирішенні конфліктної ситуації?
19. Які етичні принципи слід дотримуватись при роботі з громадянами у стані емоційного напруження?
20. Як досвід моделювання конфліктних ситуацій сприяє професійному зростанню управлінця?

Рекомендована література:

1. Дубина Т. Я. *Управління конфліктами в системі менеджменту підприємства* : магістерська робота / Тернопіль : ТНТУ, 2024. 120 с.
2. Єрмоленко О. А., Лугова В. М. *Управління конфліктами* (навчальний посібник). Харків : ХНЕУ, 2023.
3. Захарчин Г. М., Винничук Р. О. *Управління конфліктами*. Львів : Львівська політехніка, 2022. 160 с.
4. Калениченко Т. *Управління конфліктами для потреб публічної служби: посібник і методичні рекомендації*. Київ : ОСБЄ, 2022. 128 с.
5. Михаліцька Н. Я., Яцик М. Р. *Лідерство та комунікації в організації* : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2024. 512 с.

Контрольно-самостійна робота.

Загальні засади самостійної роботи здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача вищої освіти є обов'язковим елементом освітнього процесу та важливою складовою індивідуальної освітньої траєкторії. Вона спрямована на формування фахових компетентностей, розвиток аналітичного, критичного і креативного мислення, умінь самостійного прийняття управлінських рішень, а також здатності до самоосвіти й професійного самовдосконалення.

Самостійна робота з освітнього компонента «Психологічні засади публічного управління» покликана забезпечити глибше розуміння психологічних механізмів управлінської діяльності, комунікації, мотивації, лідерства, прийняття рішень й ефективної взаємодії у системі публічного управління.

Мета самостійної роботи.

Метою самостійної роботи здобувача є:

- ✓ систематизація, поглиблення та розширення знань з теоретичних і практичних аспектів психології публічного управління;
- ✓ формування професійних компетентностей у сфері управлінської психології;
- ✓ розвиток навичок аналізу, узагальнення, аргументування та критичного осмислення наукової інформації;
- ✓ удосконалення умінь самостійного пошуку, відбору і опрацювання наукових джерел.

Основні завдання самостійної роботи.

Самостійна робота здобувача передбачає виконання таких основних завдань:

- опрацювання рекомендованої основної і додаткової літератури, наукових публікацій, нормативно-правових документів.

- опрацювання навчального матеріалу з тем, не винесених на аудиторне вивчення.
- підготовка до лекційних, семінарських і практичних занять.
- виконання індивідуальних завдань, тестових і ситуаційних вправ, підготовка рефератів, есе, аналітичних оглядів, презентацій, кейсів.
- підготовка до поточного та підсумкового контролю (заліку).
- застосування отриманих знань під час виконання науково-дослідних та проєктних робіт.

Організаційні засади самостійної роботи.

Самостійна робота організовується на основі таких принципів:

системності – узгоджене виконання всіх видів завдань протягом семестру;

науковості та практичної спрямованості – використання сучасних наукових джерел і практичних кейсів з управлінської діяльності;

індивідуалізації – врахування професійних інтересів і рівня підготовки здобувача;

академічної доброчесності – самостійність виконання завдань, дотримання етичних норм цитування та уникнення академічного плагіату;

рефлексивності – усвідомлення здобувачем власних освітніх потреб, сильних і слабких сторін, оцінка результатів навчання.

Форми реалізації самостійної роботи.

Форми самостійної роботи можуть включати:

- опрацювання конспектів лекцій, методичних матеріалів, навчальних і наукових джерел;
- складання структурно-логічних схем, таблиць, глосаріїв понять;
- аналітичний огляд сучасних досліджень з психології управління;

- підготовку доповідей, есе, наукових повідомлень, презентацій;
- моделювання управлінських ситуацій з психологічним аналізом;
- участь у дискусіях, круглих столах, студентських наукових конференціях.

Оцінювання результатів самостійної роботи.

Результати самостійної роботи враховуються під час поточного і підсумкового контролю успішності. Рівень її виконання визначається:

- повнотою та якістю опрацювання навчального матеріалу;
- самостійністю, творчим підходом, аргументованістю висновків;
- дотриманням вимог до оформлення письмових робіт;
- здатністю застосовувати знання для аналізу практичних ситуацій у сфері публічного управління.

Самостійна робота є важливим засобом формування у здобувача здатності до саморозвитку, критичного мислення, професійної рефлексії та психологічної готовності до ефективної діяльності в системі публічного управління.

Питання для контроль-самостійної роботи.

Кожному здобувачу освіти письмово опрацювати 3 питання з наведеного переліку (обирати питання з різних блоків)

<i>Загальні теоретичні засади</i>	
1	Що є предметом, предметом психології управління?
2	Які основні методи використовуються в психології управління?
3	Як формувалася психологія управління як наука?
4	У чому полягає відмінність між соціальною психологією та психологією управління?
5	Які сучасні напрями досліджень у сфері психології управління ви знаєте?
<i>Психологічні особливості особистості публічного службовця</i>	
6	Які складові структури особистості публічного службовця?
7	Які риси особистості найбільш важливі для ефективного управління?

8	Як впливає тип темпераменту на стиль управління?
9	У чому полягає взаємозв'язок між самооцінкою та управлінською ефективністю?
10	Як відбувається психологічне професійне зростання керівника?
<i>Психологічні основи лідерства і владних відносин у публічному управлінні</i>	
11	У чому різниця між формальним керівником і лідером?
12	Які типи лідерства найбільш ефективні в публічному управлінні?
13	Які психологічні механізми впливу керівника на підлеглих ви знаєте?
14	Як формується позитивний імідж керівника в очах громадськості?
15	У чому полягає психологічна суть влади?
<i>Соціально-психологічний клімат і комунікативна взаємодія в організації</i>	
16	Які фактори впливають на соціально-психологічний клімат в організації?
17	Як визначити сприятливий або несприятливий клімат у колективі?
18	Яку роль відіграє неформальна комунікація в діяльності управлінця?
19	Як уникнути деструктивних комунікативних стратегій у команді?
20	Як сформувати довіру між керівником і підлеглими?
<i>Психологічні аспекти конфліктів та емоційної стійкості</i>	
21	Які основні причини виникнення конфліктів у публічному управлінні?
22	Які стратегії поведінки у конфліктних ситуаціях найчастіше застосовуються керівниками?
23	Як розпізнати маніпуляцію в управлінській взаємодії?
24	У чому полягає сутність емоційного вигорання та як йому запобігти?
25	Якими є методи психологічної саморегуляції в роботі керівника?
<i>Психологічні особливості комунікації в умовах суспільної напруги та кризових ситуацій (під час війни і повоєнний час)</i>	
26	Які особливості комунікації з агресивно налаштованими громадянами?
27	Як враховувати психологічні типи особистості у роботі з різними категоріями населення?
28	Які принципи ефективної комунікації в умовах суспільної напруги, війни?
29	Які психологічні бар'єри можуть виникати під час надання публічних послуг?
30	Які навички критично важливі для побудови психологічно безпечного сервісного середовища?

31	Що потрібно врахувати при роботі з УБД, ветеранами?
32	Які особливості мають ВПО? Особливості роботи з ВПО
Завдання з англomовної літератури	
<i>1.1 Критичний огляд (Critical Review)</i>	
33	Напишіть есе (2000–2500 слів): * «Огляд сучасного стану досліджень у behavioral public administration» (з Frontiers... у списку основних джерел № 5)
34	Виділіть ключові психологічні концепції (напр., мотивація, когнітивні обмеження тощо) (з Frontiers... у списку основних джерел № 5)
35	Визначте слабкі місця і можливості подальших досліджень (з Frontiers... у списку основних джерел № 5)
<i>1.2 Кейс-стаді (Case Study Analysis)</i>	
36	Проаналізуйте конкретну проблему (наприклад, burnout, корупцію або дискримінацію у держорганах), ґрунтуючись на матеріалах з Frontiers... 2023 та статті Bertelli 2022
37	Визначте психологічні чинники, що впливають на поведінку чиновників або громадян, ґрунтуючись на матеріалах з Frontiers... 2023 та статті Bertelli 2022
38	Запропонуйте напрямки інтервенцій на практичному рівні (а саме рекомендації для публічного управління), ґрунтуючись на матеріалах з Frontiers... 2023 та статті Bertelli 2022

Використані і рекомендовані джерела.

I. Основна навчальна література.

1. Егер, Е. Дар: 12 уроків, які врятують ваше життя / пер. з англ. О. Любарської. Київ: Наш Формат, 2022. 264 с.
2. Калениченко Р. А., Остаповський О. В., Телебенева Є. О. Калениченко Р. А., Остаповський О. В., Телебенева Є. О. *Психологічні аспекти публічного управління*: навч. посіб. Київ: КНУБА, 2025. 271 с.
3. Кісіль З.Р., Швець Д.В. *Психологія управління*: навч. посібник у схемах, таблицях, коментарях. Одеса: ОДУВС, 2023. 96 с.
4. Когут Я. М., Пряхіна Н. О., Жидецький Ю. Ц., Кіржецький Ю. І., Поцюрко О. Ю. *Психологія управління: навч. посібник*. Львів: ЛьвДУВС, 2023. 210 с.
5. Frontier research in behavioral public administration : monograph / ed. by E. Ongaro, S. Van Thiel. Singapore : Springer, 2023. 284 p

II. Додаткова навчальна література.

1. Андреева Г. М. *Соціальна психологія: підручник*. Київ. Аспект-Прес, 2020. 384 с.
2. Багрім О. Специфіка розвитку соціального та емоційного інтелекту публічних службовців у воєнний та післявоєнний період в Україні. Аспекти публічного управління. 2024. № 12(4). С. 52–58. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/1092> (дата звернення 06.05.2025).
3. Бех І. Д., Чепа М. І. *Психологія особистості*. Київ : Либідь, 2021. 368 с.
4. Виготський Л. С. *Мислення і мова*. Київ : Радянська школа, 2021. 384 с.
5. Егер, Е. Вибір: свобода бути собою / пер. з англ. О. Любарської. Київ: Наш Формат, 2021. 312 с.
6. Київський регіональний центр підвищення кваліфікації. *Психологічні аспекти в публічному управлінні: методичні матеріали*. Київ, 2023.
7. Корольчук М. С. *Методи дослідження в психології*. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 256 с.

8. Український журнал «Психологія і суспільство». 2022–2024. № 1–4.
9. Філіпчук А. А. Удосконалення соціально-психологічних методів публічного управління та адміністрування: кваліфікаційна (магістерська) робота. Харків: ДБТУ, 2022. 102 с.
10. Фрейд З. Вступ до психоаналізу. Київ : Основи, 2018. 512 с.
11. Юнг К. Г. Психологічні типи. Львів : Астролябія, 2021. 456 с.
12. Васильченко Г. М. Сучасні психотехнології: теорія і практика. Київ : НаУКМА, 2022. 220 с.
13. Bertelli A. M. What is behavioral public administration good for? A. M. Bertelli // *Public Administration Review*. 2022. Vol. 82, Iss. 6. P. 1243–1252.

III. Інформаційні ресурси.

1. Coursera: курси з лідерства, соціальної психології, управління змінами. URL : <https://www.coursera.org> (дата звернення: 23.04.2025)
2. Крижанівський В. М. Мотивація та психоемоційна стійкість державного службовця. *Державне управління: теорія та практика*. 2021. №2. URL : <http://www.dridu.dp.ua> (дата звернення: 23.04.2025)
3. Києнко-Романюк Л., Заячковський В. Психологічні аспекти публічного управління освітнім закладом заради просування соціально-інноваційних процесів. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Екологія. Публічне управління та адміністрування»*. 2022. № 2. URL: <https://journals.academ.vinnica.ua/index.php/eco-pa/article/view/15> (дата звернення 06.05.2025)

Методичні рекомендації – електронне видання

Іванов Євген Вікторович

Психологічні аспекти публічного управління

Методичні рекомендації з підготовки до практичних робіт і виконання контрольної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності: D4 Публічне управління та адміністрування

Видавництво

Державний заклад

«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

(м. Полтава, Україна)

e-mail: luguniv.edu.ua

Комп'ютерна верстка – Євген ІВАНОВ

Інститут публічного управління і післядипломної освіти

Кафедра публічної служби й управління навчальними закладами

м. Полтава, Україна

2025